

Grundvandsredegørelse for Kommuneplantillæg 16-20 for Hørning syd

Supplement til gældende grundvandsredegørelse

Hvad er en grundvandsredegørelse?

En grundvandsredegørelse er kommunens redegørelse for, at det er nødvendigt og sikkert at byudvikle i et område, som ellers burde friholdes for byudvikling af hensyn til grundvandet.

I Skanderborg Kommune er ca. halvdelen af kommunes areal udpeget som område med særlig drikkevandsinteresse (OSD). OSD udpeges af staten, hvor grundvandet har regional betydning for den nuværende og fremtidige vandforsyning. Det er altså her vi i fremtiden skal hente vores drikkevand.

Målet i Danmark er at beskytte grundvandet så det sikres, at den danske vandforsyning fortsat kan baseres på en grundvandsressource, som er så ren, at der som udgangspunkt alene kræves en simpel vandbehandling. Det er kommunens opgave at sikre en konkret målrettet indsats, hvor den generelle regulering ikke er tilstrækkelig.

Grundvandsredegørelsen er en konkret indsats i forhold til grundvandsbeskyttelse, der har til formål at sikre en helhedsorienteret kommuneplanlægningen. Sådan at nye byudviklingsområder placeres bedst muligt ud fra en samlet afvejning af interesser.

Hvornår laves en grundvandsredegørelse?

Grundvandet skal beskyttes i OSD. For at sikre dette har Byrådet besluttet¹, at nye arealudlæg til byudvikling så vidt muligt skal undgås i OSD og indvindingsoplande til almene vandværker uden for OSD. Der er dog mulighed for at udvikle i OSD, hvis der er redegjort for, at der ikke er andre placeringsmuligheder, og at byudviklingen ikke udgør en væsentlig risiko for grundvandet.

Skanderborg Kommune har som grundlag for Kommuneplan 16 udarbejdet en grundvandsredegørelse. I forbindelse med Kommuneplantillæg 16-05 for centerbyerne Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby er der i april 2018 udarbejdet en supplerende grundvandsredegørelse, som ved Kommuneplantillæggets endelige vedtagelse er blevet indarbejdet i den gældende grundvandsredegørelse fra marts 2015.

Hvis Skanderborg Kommune ønsker at udlægge nye arealer til byudvikling indenfor OSD og indvindingsoplande til almene vandværker uden for OSD, skal der laves en supplerende grundvandsredegørelse.

Hvis der udlægges nye erhvervsarealer i OSD skal der desuden redegøres til Staten, jf. bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.

Grundvandsredegørelsens indhold

I grundvandsredegørelsen skal det godtgøres:

- At der for byen og herunder dens status i bymønstret er et planmæssigt behov
- At der ikke er alternative placeringsmuligheder i forhold til udviklingen af det pågældende område

¹ Rammeplan for grundvandsbeskyttelse i Skanderborg Kommune vedtaget september 2017, retningslinje 8.

<https://skanderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/3#/1178>

- At byudviklingen ikke indebærer en væsentlig risiko for forurening af grundvandet.
- At der ved anden ændret arealanvendelse end til egentlig byudvikling, for eksempel biogasanslæg er et planmæssigt behov, og at evt. anlæg ikke indebærer en væsentlig risiko for forurening af grundvandet.

Lovgrundlag

Denne redegørelse er udarbejdet i overensstemmelse med retningslinje 8 i Rammeplan for grundvandsbeskyttelse 2017-2015. Rammeplanen har ophæng i Vandforsyningslovens § 13c. Der kan ikke dispenseres fra Rammeplanens retningslinjer, hvilket betyder, at grundvandsredegørelsen er en forudsætning for kommuneplantillægget.

Redegørelsen har desuden ophæng i Planlovens § 11e stk. 1 nr. 4 og 6.

Området og baggrund for ønsket om udvikling

Denne grundvandsredegørelse vurderer på ny arealanvendelse til offentligt formål i forbindelse med behovet for etablering af ny fuldt 3-sporet skole i Hørning Syd, idet nuværende areal ved Bakkeskolen ikke kan optimeres til en moderne tidssvarende folkeskole med bl.a. gode udearealer.

Ændringerne forventes at træde i kraft i foråret 2019 som følge af Byrådets endelige vedtagelse af Kommuneplantillæg 16-20 for Hørning Syd.

Kommunens planlægningsmæssige behov

I dette afsnit bliver det planlægningsmæssige behov for placering af areal til offentligt formål vurderet.

Hørning by har sammen med Blegind to skoledistrikter; et for Højboskolen (2 spor 0.-9. klasse) i den nordlige del af byen og et for Bakkeskolen (3 spor 0.-9. klasse), der er beliggende ved byens centrum. Der er i 2017 i forbindelse med §17,4 udvalget for 'Langsigtet løsning af skolekapacitetsudfordring i Hørning'² set på udviklingsmulighederne inden for skoleområdet. Her er det vurderet, at der er et kapacitetsmæssigt behov for at gå fra 2 til 3 spor på Højboskolen. På Bakkeskolen ser børnetallet for nuværende ud til at være konstant over de næste år, og der er forventes derfor ikke kapacitetsmæssigt behov for at udvide skolen med ekstra spor. Derimod er skolen i dag i så dårlig stand, og der er allerede store pladsproblemer på skolen, som ikke kan løses inden for skolens eget areal. Det er derfor besluttet, at der skal findes nyt areal til Bakkeskolen.

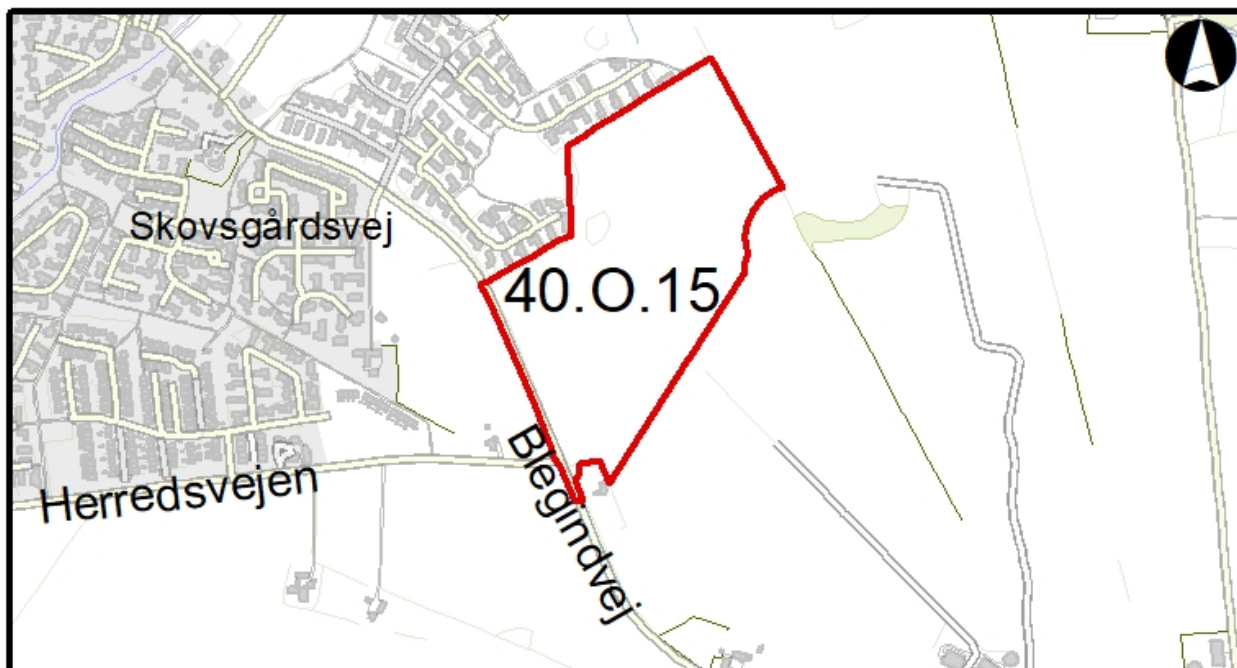
Vurderingerne på børnetal er ikke set i relation til fremtidige nye byudlæg uden for gældende Kommuneplan 16's tidsperspektiv. Fremtidige nye byudlæg vil efter al sandsynlighed ændre på kapacitetsbehovet. Derfor skal det kommende areal til offentligt formål potentielt kunne rumme en 4 sporet skole. Samtidig er det ønsket at sikre fornødne areal, der også kan rumme andre offentlige funktioner, f.eks. institutioner og andre relationelle aktiviteter inden for et samlet område over tid, der følger byens og skoledistriktets udvikling.

Der har i forbindelse med §17,4 udvalget for 'Langsigtet løsning af skolekapacitetsudfordring i Hørning' været peget på to mulige placeringer for "Ny Skole. Begge placeringsmuligheder ligger inden for Bakkeskolens distrikt og samtidig syd for banelegemet.

Her er valgt byggegrunden øst for Blegindvej, idet den opfylder målene for:

² https://www.skanderborg.dk/Files/Files/dagsordner/committee_187114/agenda_308770/documents/d3b4c5f0-892f-4413-a0b1-dcc80ce8096a.pdf

- Det fornødne areal, også set i forhold til eventuelle fremtidige behov for yderligere institutionskapacitet i Hørning og opland i fbm. byudvikling og nye byudlæg.
- Gode muligheder for sikre skoleveje fra hele distriktet.
- Let adgang til natur og landskab
- Sikring af grundvandsressourcen, hvorfra drikkevandet til bl.a. Hørning hentes

Planmæssig vurdering af området

Området er beliggende øst for Blegindvej og syd for eksisterende boligområde ved Nørregårds Allé og er på ca. 16 ha.

Blegindvej skal fungere som skolevej og adgangen hertil kan let sikres for både bilister og bløde trafikanter. Derudover er der gennem planlægningen mulighed for at sikre gode forbindelser til Byen, boligområderne og omkringliggende landskab og natur.

Nordøst for området findes store natur- og landskabsområder, som gennem planlægning og/eller erhvervelse kan bidrage positivt til byen og skolen. Ligeledes er der gode terrænmæssige forhold for afledning af regnvand og klimavand.

Det store areal giver mulighed for at kombinere bygningsmasse med natur og landskabsinteresser.

Ved kommunal erhvervelse af det store areal, kan det desuden sikres, at der f.eks. kan plantes skov og/eller etableres lysåben natur på arealet. Såfremt Skanderborg Kommune erhverver yderligere arealer uden for området eller der indgås aftale med Naturstyrelsen om skovrejsning, giver dette yderligere muligheder for at beskytte grundvandet og boringsområdet i det sydøstlige hjørne.

Ny skov i denne del af Hørning vil kunne bidrage til byens rekreative struktur – Den grønne ring omkring Hørning.

Alternative placeringsmuligheder i forhold til udvikling af området

Område Vest er et alternativ til udpegede område. Det er beliggende syd for eksisterende Herredsvej og er på ca. 10 ha og dermed væsentligt mindre end område Øst.

2For at få adgang til naturen og landskabet lige syd for området vil det være nødvendigt enten at "krydse" under højspændningsnettet, eller alternativt at skabe adgang til rekreative arealer længere væk, hvilket er uhensigtsmæssigt.

En alternativ placeringsmulighed er ved Kærvej. Dette område ligger imidlertid ikke centralt for skoledistriktet. En placering her vil også være svært at skabe en god vej- og stibetjening til. Derudover vil en ny skole ved Kærvej efter al sandsynlighed hurtigt blive "klemmt inde" uden relationer til skoledistrikt eller by, samt forringede udvidelsesmuligheder.

En anden alternativ placeringsmulighed er syd for Herredsvejen mod vest. Men også denne placering vil rykke væk fra skoledistriktets beboelsesmæssige centrum.

Et tredje alternativ placeringsmulighed er på det nuværende sportsplads på Fregerslevvej som benyttes af Bakkeskolen i dag. Området er imidlertid for småt, til at kunne rumme en fremtidig skole. Derudover er området begrænset af Fregerslevvej, Herredsvejen og boligområder, der gør området uflexibelt i sin fremtidige brug.

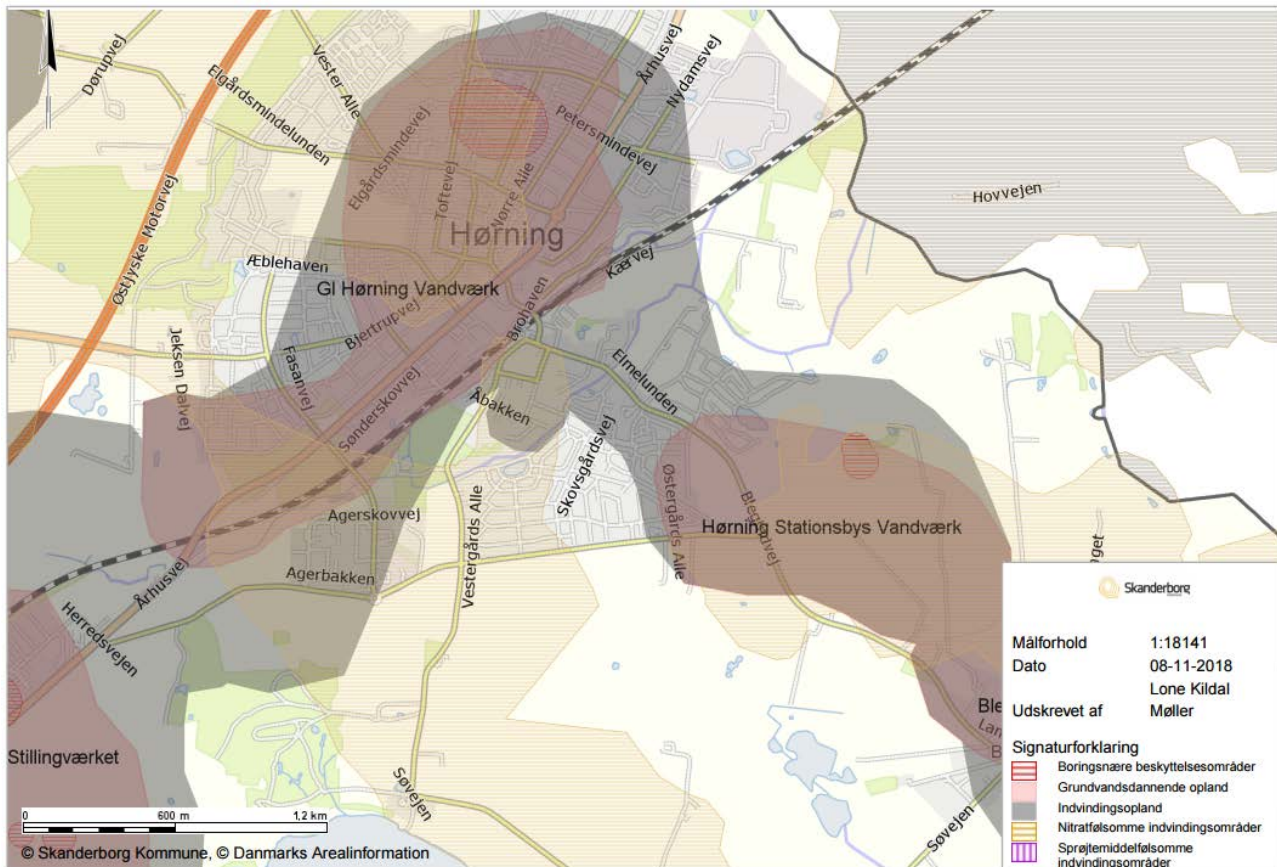
Der er nogle større områder omkring Blegind, men det betyder, at rigtig mange må pendle til Blegind for at komme i skole, hvilket vil ændre strukturen markant for byen, i en grad som Blegind ikke er planlagt til.

Der er for nuværende ikke yderligere alternativer, der lever op til de nævnte forudsætninger.

Risiko for forurening af grundvandet

Hydrogeologisk vurdering

Området syd for Hørning er placeret i område med særlig drikkevandinteresse (OSD). Staten har på baggrund af grundvandskortlægningen udpeget store dele af området som nitratfølsomt indvindingsopland (NFI) (se Figur 2).

Figur 1 viser statens udpegninger fra grundvandskortlægningen i Hørning.

Statens grundvandskortlægning (Solbjerg-Fillerup og Østerby kortlægningerne) viser, at geologien i området består af sand og ler. Lertykkelsen er i store dele af området mindre end 15 m. Staten har derfor udpeget disse områder som nitratfølsomt indvindingsområde, fordi der ikke findes et sammenhængende lerdæklag over magasinet. Grundvandsressourcen vurderes, i de dele af området som Staten har udpeget som følsomme, at være dårligt beskyttet mod nedsivning af forurenende stoffer.

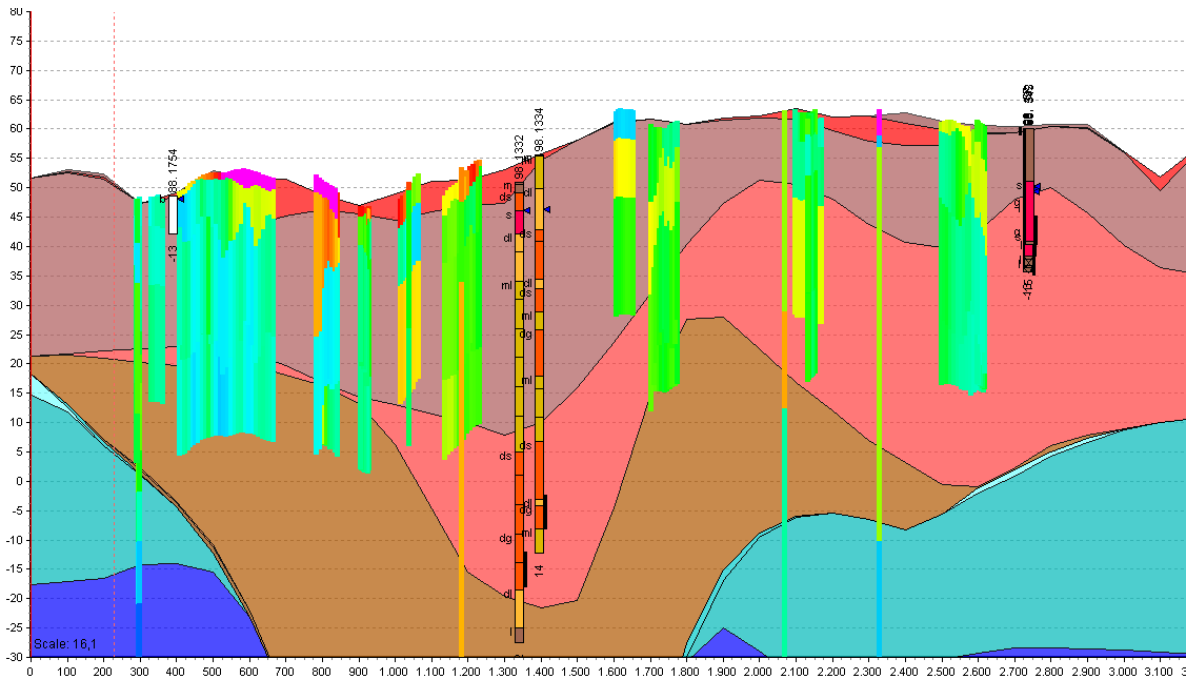
Hørning Stationsby Vandværk, Blegind Vandværk og Aarhus Vand (Raunholt-Tiset Kildeplads) har aktive indvindingsinteresser syd for Hørning. Hørning Stationsby Vandværks kildeplads er placeret vest for Blegindvej. Kildepladsens indvindingsopland strækker sig ind under Hørning By, mens kildepladsen grundvandsdannende opland primært er udpeget syd, øst og vest for kildepladsen.

Blegind Vandværks og Aarhus Vands (Raunholt-Tiset Kildeplads) indvinder primært fra området omkring Blegind By og sydøst for Blegind.

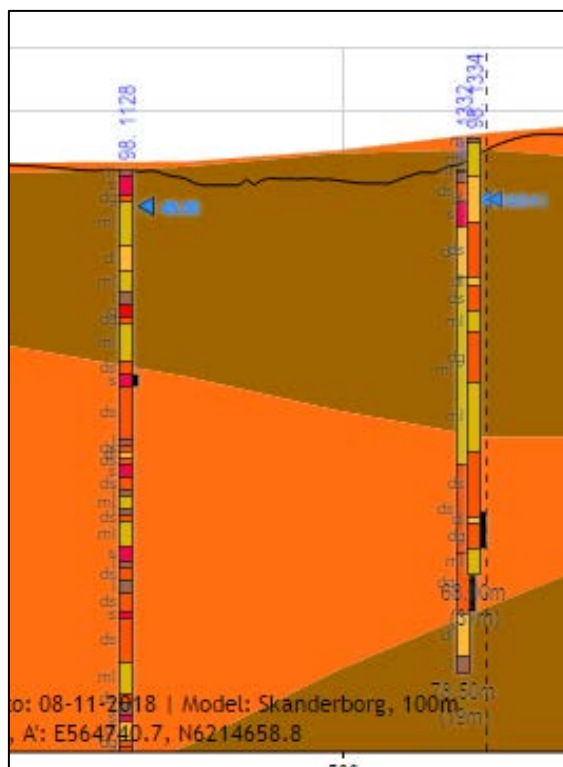
I forbindelse med statens grundvandskortlægning har Skanderborg Kommune og Hørning Stationsby Vandværk kommet med bemærkninger til grundvandskortlægningen. Det har betydet, at Staten har valgt at se på kortlægningen igen, og indsamlet ny geofysik for området. Staten er ikke færdig med at gennemse data endnu, og vi ved derfor ikke med sikkerhed om den nye kortlægning giver anledning til ændringer i udpegningerne.

En gennemgang af den nye geofysik viser dog, at området er mere geologisk kompleks end den hydrogeologiske model fra grundvandskortlægningen viser (se Figur 3). Tidligere har vi kunnet se områdets kompleksitet i vandværket boringer (DGU nr. 98.1332 og 98.1334) (se Figur 4). Boringerne er placeret med en afstand på 55 meter fra hinanden. Den samme kompleksitet gør sig gældende i Statens undersøgelsesboring (DGU nr.

98.1128), som er placeret ca. 200 meter mod øst fra vandværkets kildeplads. I denne boring ses vekslende ler- og sandlag i hele boringens længde.

Figur 2 viser profil fra nordøst mod sydvest med hydrogeologien i området. Røde og brune farver er istidsaflejringer, hvor røde farver repræsenterer sand, mens de brune farver repræsenterer ler. Under istidsaflejringerne findes de prækvartære aflejringer. Den lyse blå er glimmersand, mens de mørke blå er ler. Ovenpå den hydrogeologiske model ses de geofysiske, som Staten har samlet ind i området.

Figur 3 viser Statens undersøgelsesboring (DGU nr. 98.1128) og Hørning Stationsby Vandværks boringer.

Byggegrund øst for Blegindvej

Arealet er placeret i OSD, største delen af området er af Staten udpeget til nitratfølsom området. Arealet ligger i indvindingsopland og grundvandsdannende opland til Hørning Stationsby Vandværk.

Arealet er placeret meget tæt på Hørning Stationsbys Vandværks boringer, og kommuneplantillægget vil komme til at ligge helt op af kildepladsens BNBO. Vandværket indvinder fra to boringer i den dybde på ca. 60 til 65 meter under terræn.

Hørning Stationsbys Vandværk er det vandværk i kommune, hvor der forventes størst stigning i vandforbruget på grund af udbygningen af byen syd for jernbanen. Hvis de udlagte perspektivarealer medregnes er prognosen for Hørnings Stationsbys Vandværk vil det give en stigning på 168 %. Kildepladsens BNBO er i dag beregnet til en radius på henholdsvis 56 m (DGU nr. 98.1332) og 69 m (DGU nr. 98.1334). Ved en øget indvinding vil BNBO have en radius på henholdsvis 79 m (DGU nr. 98.1332) og 97 m (DGU nr. 98.1334).

Det skal sikres, at kommuneplan tillægget placeres uden for et BNBO, som er beregnet i forhold til vandværkets fremtidige vandbehov.

Grundvandsbeskyttende tiltag

I Kommunes grundvandsredegørelse (februar 2015, revideret april 2018) er der i kapitel 9 redegjort for de redskaber, som kommunen vil anvende for at sikre grundvandet i forbindelse med byudvikling og anden ændret arealanvendelse.

Planloven giver ikke mulighed for, at kommunen kan forbyde brug af pesticider.

Jf. Skanderborg Kommunes grundvandsredegørelse (februar 2015, revideret april 2018) vil det fremgå af rammebestemmelserne, at *"området skal indrettes, så risikoen for grundvandsforurening minimeres og grundvandsdannelsen sikres."*

Bygherre skal derfor i forbindelse med lokalplanprocessen redegøre for hvordan området sikres mod forurening af grundvandet fra bl.a. håndtering af overfladevand, udvaskning af miljøfremmede stoffer fra byggematerialer og vedligehold af disse, pleje af befæstede arealer mm.

I lokalplanlægning vil der blive indarbejdet bestemmelser, der sikrer mod forurening og medvirker til en fortsat grundvandsdannelse, på baggrund af bygherres projekt samt afsnit 9.6 i Skanderborg Kommunes Grundvandsredegørelse af februar 2015 (revideres april 2018).

Konklusion

Der er i denne redegørelse set på mulighederne for at placere en ny skole i Hørning syd. Da området har særlig drikkevandsinteresse og store dele ligger mindre en 300 m fra vandværkets borer, er varetagelsen af grundvandsinteressen blevet afvejet i forhold til andre interesser.

Adgang til naturområder og adgangsforhold til og fra skolen i forhold til nærliggende boligområder taler for område øst, da denne placering ikke forudsætter, at Herredsvejen skal krydses af børn og unge. Blegindvej har ligeledes mulighed for at optræde som en central nerve for hele skoledistriktet.

Byggegrunden øst for Blegindvej giver desuden mulighed for, at kommunen erhverver arealer, der ved etablering af skov og/eller lysåben natur dels vil beskytte grundvandet, og dels bidrage til byens rekreative tilbud og struktur – Den grønne ring omkring Hørning.

Det vil være krav til, at området sikres mod forurening af grundvandet gennem et grundvandsvenligt materialevalg og indretning af området.